

Korshæren

Kirkens Korshær nr. 5 • Maj 2009

Kunst og Sjælesorg

Støt Kirkens Korshær med 100 kroner ved at sende en sms med teksten kk til 1231. Større beløb kan overføres via netbank eller med giro indbetaling til vores konto, reg. nr. 9541, konto nr. 5401429. Beløb op til 14.000 kr. kan trækkes fra i skat, hvis Kirkens Korshær får giverens cpr nummer, som vi skal indberette sammen med beløbet. Kirkens Korshær – Nikolaj Plads 15, 1067 København K, tlf. 33 12 16 00.

Guds elskede borgere og brugere

Selv om det er kunstnerne Arne Haugen Sørensen, Keld Moseholm og Niels Winkel, der er interviewet til denne udgave af Korshæren med temaet "Kunst og sjælesorg", så bliver det Bjørn Nørgaards skulptur "Borgerne i Holstebro", der får lov at præge forsiden.

Det skyldes den lokale formand for handelsstandsforeningen i Holstebro. Han har sat tingene i perspektiv med sit aktuelle ønske om at fjerne Kirkens Korshærs brugere og de andre, der holder til udenfor nær gågaden, fra gadebilledet (læs mere s. 14).

Hos kommunerne bliver brugerne i Kirkens Korshær kaldt borgere. Selvfølgelig, for vi er alle borgere. Det gælder også indbyggerne i Holstebro.

Byens handelsstandsforening er ikke den første, der ønsker de skæve eksistenser væk fra forretningsstrøget. Og mange byrådsflertal har misforstået deres opgave og støttet fordomsfulde handelsstandsforeninger ved at rive skure ned og indføre drikkeforbud og forbudszoner.

Som Lisbeth Smedegaard Andersen siger, er det let at forstå, at autoritære regimer, som vil ødelægge mennesker, fjerner kunsten. Holstebro markerer sig flot som kunstby med Bjørn Nørgaards skulptur, som ikke blot kan virke som sjælesorg for beskueren. Den sender et signal til hele lokalsamfundet om, at vi alle er borgere. Og vi er ikke bare borgere, vi er alle Guds elskede børn, vi er alle skabt i Guds billede.

Borgere - inklusive dem, som også er brugere - fjerner man ikke bare fra gadebilledet.

*God St. Bededag,
Kr. Himmelfartsdag og pinse*

Indhold

Kunsten finder vej som Kristus gennem Helvede.....	side 3
Uhyggeligt, smertefuldt og befriende.....	side 5
Kunsten at spejle sig i fortællingen.....	side 7
Den store passion.....	side 9
Kunst, der lindrer.....	side 12
På Herrens klippe.....	side 14
De gule Sider.....	side 15
Her finder du Kirkens Korshær.....	side 19
Bagsidekommentar.....	side 20

Korshæren vandrer

Fra den. 24. maj og tre uger frem er Kirkens Korshær på de danske landeveje under titlen "Hele Korshæren vandrer". Ruten går fra Viborg til Odense. Formålet er at udtrykke solidaritet med de mennesker, hvis liv er en lang opslidende vandring med misbrug, hjemløshed, psykiske lidelser og andre alvorlige hindringer på vejen. Det bliver en vandring for alle, både ansatte, frivillige, brugere og sympatisører. Man kan vandre med et par timer, nogle dage eller alle tre uger. Uden forplejning er det gratis. Prisen for fuld forplejning, overnatning og transport af tung bagage er 200 kr. pr. døgn. Yderligere oplysning og tilmelding inden 4. maj til projektkoordinator Karen-Marie Holst Jannerup, 98 13 28 60, e-mail: holstjannerup@privat.dk. Læs mere på Kirkens Korshærs hjemmeside, www.kirkenskorshaer.dk.

KIRKENS KORSHÆR

Nikolaj Plads 15 · 1067 København K

Åbningstid: kl. 8-16, fredag 9-13

Telefon 33 12 16 00

Girokonto 540-1429

kk@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

www.kirkenskorshaer.dk

Redaktion: Redaktør Poul Struve Nielsen,
Tlf. 4162 5552. poulstruvenielsen@kirkenskorshaer.dk
Bjarne Lenau Henriksen (ansv.)

De Gule Sider: Irene Søndergaard Friis og
Bent Friis, Vangvej 20, Vester Jølby,
7950 Erslev, Tlf. 9669 6400. bentfriis@karby.dk

Redaktionsudvalg: Olav Poulsen, Vibeke Lind, Lennart Billington, Viggo Sørensen, Heiner Lützen Ank og redaktørerne

Korshærsbladet udkommer 10 gange om året i 5000 eksemplarer. Abonnement kan tegnes hos Kirkens Korshær Pris 250 kr. Pensionister og studerende 125 kr. Næste nummer udkommer juni 2009
Tryk: Tarm Bogtryk A/S.
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt
Læs mere på: www.kirkenskorshaer.dk

KONTAKT:

Korshærchef: Pastor Bjarne Lenau Henriksen.
Tlf. 3312 1600 blh@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

Udviklingschef: Helle Christiansen Tlf. 2992 2050
helle.christiansen@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

Administrationschef: Lene Andreassen
Tlf. 3312 1600. lene.a@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

Personalekonsulent: Aurora Pilgaard
Tlf. 3312 1600. api@kirkenskorshaer.dk

Kampagneleder: Heiner Lützen Ank
Tlf. 2078 4257. heiner@kirkenskorshaer.dk

Informationssekretær: Vibeke Lind
Tlf. 4038 1051. vibeke@kirkenskorshaer.dk

Formand for landsstyrelsen: Stig Andreas Munch,
Houvej 32, Lohals, 5953 Tranekær. Tlf. 6255 1264

Kunsten finder vej som Kristus gennem Helvede

En samtale om kunst og sjælesorg med tre præster, der har billedkunsten som et centralt element i deres gerning

● Af Poul Struve Nielsen

Når korshærspræst Søren Nielsen bruger billedkunst, er det som praktiker og i sin gerning som præst. På hjemmebesøg eller til andre kirkelige gerninger uden for Holstebro Kirke, hvor han er sognepræst, medbringer han sammen med præstekjole, vin og brød et lille hjemmealter med motiver af maleren Arne Haugen Sørensen.

- Nogle gange står den bare som en tavs altertavle, der siger meget uden ord. Andre gange siger vi noget om den, fortæller Søren Nielsen.

I de tre små billeder ser Søren Nielsen de samme følelser, som er formuleret i salmen ”Se nu stiger solen” (Den Danske Salmebog 754): ”Livets Gud mig skærmer, jeg er hans barn, ud hans hånd mig river af dødens garn.”

- Mennesket ryger ud over afgrunden og går fortabt, hvis det ikke var for store hænder fra himlen, der løfter det lille menneske og befrier det fra mørkets rige til lysets rige, siger Søren Nielsen, som først senere så alteret som en illustration af ”Se nu stiger solen.”

- Arne Haugen Sørensen vidste det heller ikke, siger Søren Nielsen.

Han er sat i stævne med to præstekolleger, som udover præstegerningen begge er kunsthistorikere. Lisbeth Smedegaard Andersen er kendt for sine bidrag til salmebogen. Hun har virket som præst i Risskov ved Århus og ved Holmens Kirke i København, og hun har skrevet bøger om kristen billedkunst og har også et bifag i kunsthistorie. Anne-Mette Gravgaard er uddannet kunsthistoriker og er sognepræst ved Davids kirke og Luther Kirken på Østerbro. Ud over at have skrevet om kirkekunst i den ortodokse og protestantiske kirke har hun bl.a. stået bag kunstprojektet ”Kan et Figentræ bære Oliven?”, hvor fem kirker i Østerbro Provsti (Davids Kirke, Frihavns Kirke, Hans Egedes Kirke, Lundehus Kirke og Taksigelseskirken) lagde rum til udsmykninger skabt af fem kunstnere.

Kunst og kristendom

Lisbeth Smedegaard Andersen: Meget af Arne Haugen Sørensens kunst er skabt som sjælesorg og fungerer vel som sjælesorg.

Anne-Mette Gravgaard: Da han begravede sin datter, fandt han ud af, at han havde brug for at have hende i nogens hænder.

Tiden mellem påske og pinse er god til at reflektere om den religiøse billedkunsts betydning. Anne-Mette Gravgaard, Lisbeth Smedegaard Andersen og Søren Nielsen er samlet til en samtale om Arne Haugen Sørensens hjemmealter.

Søren Nielsen: Han starter med ironisk distance til den bibelske fortælling. Men den indfanger ham.

Anne-Mette Gravgaard: Ingen af os kan gå ind i et andet menneske og opleve hvad, det oplever.

Lisbeth Smedegaard Andersen: Men man kan sætte et billede foran det andet menneske, og det kan opleve det. Arne Haugen Sørensen kan noget, som ikke så mange andre kan. I hans skildringer af uddrivelsen af Paradis, ja de bliver drevet ud af Paradis, men de får den indbyrdes kærlighed med. Det er også fordi, det er en helt ny måde at se på det. Alt det, de lægger bag sig, det ved man godt, det har vi jo gravet i gennem mange år. Men her er trøsten. De har kærligheden, de har trøsten i hinanden.

Søren Nielsen: Og det peger jo hen på Kristus. Jeg synes, at Judaskysset af Arne Haugen Sørensen er fantastisk. Deres ansigter danner et hjerte. En hjemkomst.

Anne-Mette Gravgaard: Haugen Sørensens billeder fungerer så fremragende som en form for andagtsbilleder. De siger os alle sammen noget, der går rent ind. Det er vist noget med farverne, men vi fortolker det forskelligt, og man behøver ikke engang være kristen. Det er os mennesker, der betragter det. Og så er det ham, kunstneren, der har skabt det. Hvad får vi ud af det billede sammen? Det skaber nogle relationer, det at vi er sammen. Det er vel det sjælesorg i høj grad handler om, at vi er sammen og oplever, vi ikke er alene. ►

► *Lisbeth Smedegaard Andersen:* Billedkunsten er på en måde ufærdig. Et billede kan sige noget om meget. Men der er også meget, det ikke kan sige noget om. Men det kan blive en partner på en anden måde, end når det er ordet. For der kommer forskellige liv til det, vi ser det alle på forskellige måder. Jeg har altid godt kunnet forstå, at når totalitære regimer vil ødelægge menneskers selvværd og glæde, så fjerner de al kunst og al skønhed.

Søren Nielsen: Det er som med mælkebøtten, der kæmper sig vej gennem asfalten. Kunsten finder vej, som Kristus gennem Helvede.

Ikoner

Den ortodokse kirkes brug af ikoner er også et eksempel på billedkunstens betydning.

Anne-Mette Gravgaard: Da den store græske statsmand, Karamanlis, blev begravet, var jeg i Saloniki. På hotelværelset så jeg en transmission fra begravelsen i tv. På kisten var der anbragt et foto af Karamanlis og en Anastasis-ikon, det motiv vi kalder nedfaren til dødsriget. Men som i virkeligheden er et opstandelsesbillede. Transmissionen varede hele eftermiddagen. Statsfolkene stod der i sorte jakkesæt. De gik forbi kisten, og der blev rystet røgelse ud over den. De kysede alle både fotoet af den afdøde Karamanlis og ikonen med Anastasis.

Den fremstillede Jesus, der stiger ned i hvid dragt til dødsriget og knuser Hades lænker. Og han griber den første mand og den første kvinde ved hænderne, Adam og Eva, og trækker dem op af deres grave. Ved siden af står de gammeltestamentlige konger og profeter, den sidste er Johannes Døberen, alle dem, som allerede er døde. Og til den anden side står Peter, Johannes, Paulus og alle disciplene, dem der endnu levede, da Jesus var i dødsriget. Billedet giver håb om, at alle vi, som endnu ikke er døde, vi skal også frelses. Jeg så anastasis-ikoner lagt frem i mange kirker de næste dage - sammen med fotografiet af Karamanlis.

Søren Nielsen: Men det giver også håbet for vores døde. For dem, som er døde for os.

Lisbeth Smedegaard Andersen: Det motiv har været forsvundet fra dansk kunst i mange år.

Anne-Mette Gravgaard: Joakim Skovgaards »Kristus i de dødes rige« på Statens Museum for Kunst har ikke forløst det. Måske fordi Skovgaard maler det på et tidspunkt, hvor ateismen virkelig går sin sejrsgang. Adam og Eva vender sig mod lyset, men vi har ikke fornemmelsen af den totale frisættelse fra dødens magt.

Søren Nielsen: Grundtvig har fat i det i sin »I kvæld blev der banket på Helvedes port« (Højskolesangbogen, 456). Han er virkelig dernede. Skal man have sjælesorg, der virker, skal man turde gå ned i mørket.

Anne-Mette Gravgaard: Jeg bruger Opstandelsesikonet til dåbsundervisning for at lukke op og for det, vi frygter. For når man døber et lille barn, er barnet tit så lille, at forældrene udmærket husker den angst, de har været i, da barnet blev født. Så vi trækker linjerne: Hvad er det egentlig, vi frygter.

Når vi kalder trolden ved navn, ved vi bedre, hvad vi taler om, hvad enten det er Helvede eller Dødsriget.

Lisbeth Smedegaard Andersen: Den kunst, man bruger til sjælesorg, skal være god kunst. Hvis man ikke tager fat om det med det samme, ved man ikke, når det svære kommer.

Anne-Mette Gravgaard: Kunsten som udtryk for noget større og kunstens betydning interesserer mig. Jeg vil helst ikke tale om kvalitet, men hellere om motiver og de ortodokse ikoners betydning. Jeg har faktisk gerne villet afprøve det italienske modefirma Bennetton's billedsprog i Folkekirken. Bennetton markedsførte sig med en sammenføring af folk fra forskellige verdener og brugte pressefotos af lidende mennesker i deres reklamer. Men de blev også øjenåbnere for os til erkendelse af diskrimination og lidelse. Til en bevidsthed om, at der er folk, der har det værre end os. Selv inden for kirken spejler vi os jo - selvom det er ret forfærdeligt - i andres lidelser, om ikke andet så i Jesus'.

Håb og andagt

Søren Nielsen: Se nu billedhuggeren Keld Moseholm. Hvad er det for noget galskab? Man kan ikke komme til rette med det. Her står en mand med en sten under sin fod. Det kan ikke lade sig gøre. Han vil gå til bunds. Den sten vil trække ham ned. Men mennesker i den situation kender vi jo mange af i Kirkens Korshær. Hvad er det, der bærer ham oppe. Det er en usynlig kraft. Der er masser af ting, der tager modet fra os. Vi er et folk, der længes efter håbsbilleder. Jeg tror, det er derfor, menighedsrådene har brugt så mange penge.

Anne-Mette Gravgaard: Jeg er ikke sikker på, det er en folkelig længsel efter håbsbilleder, der får menighedsrådene til at købe ny kunst til deres kirker. Mange af dem kommer slet ikke i kirken, kun til indvielsen. Vi solder ud over alle grænser i folkekirken. Og vi gør det, fordi vi har fået den fornemmelse, at vi ejer den, og derfor indretter vi den dekorativt og flot ligesom hjemme hos os selv. Vi tænker alt for sjældent på kirkens kunst som brugskunst, netop til dette sted, når vi anskaffer den. Det vigtige, tror jeg, er derfor ikke så meget den kunst, der bruges i kirken til gudstjenesten, hvor den først og fremmest skal fungere som kulisser for ord og musik. Det vigtige er, at vi kan få en kunst, en andagtskunst, der sjælesørgerisk kan gøre en forskel for den enkelte. Og den behøver måske ikke altid at være kostbar eller original.

Lisbeth Smedegaard: Kirken har for mange et meget fortdigt præg, og det behøver man ikke værne om. Det minder mig om balletmesteren Peter Martins, som flyttede til New York og forklarede forskellen på USA og Danmark. Herhjemme holder vi os til traditionen, I New York bruger man traditionen, men man fornyer den.

»Den af jer, der er uden synd, skal kaste den første sten på hende.«

Uhyggeligt, smertefuldt og befriende

Keld Moseholm tegner små tykke foruroligende mænd til trøst og undren

● Af Poul Struve Nielsen

At være en lille tyk mand er til at leve med. Men tænk engang at være en lille tyk mand, som bare følger strømmen af andre små tykke mænd, der kravler op ad en overdimensioneret savklinge, hvor de små tykke mænd i ulidelig smerte bliver skåret midt over.

Det er uhyggeligt, det er smertefuldt, og det beskriver en tilværelse, som mange mennesker med tilknytning til Kirkens Korshær kun kender alt for godt. Mennesker, der har så ondt i livet, at de skærer i sig selv. Misbrugere, som oplever en smerte, så de ikke kan lade være at tage stoffer, som

dulmer, selv om det ikke hjælper dem i længden.

Der er en trøst at finde i, at Keld Moseholm kalder skulpturen "Mare-ridt", for neden under ligger en lille tyk mand, som lige er vågnet op. Det er kun noget, han har drømt.

I forsøget på at trænge ind under huden på Keld Moseholm kommer man til at identificere sig med og holde af små tykke mænd og kvinder, for sådan er hans skulpturer flest. De små tykke vrimler, danser og kravler, og de bliver udsat for de mest umulige prøvelser.

Netop hjemvendt fra den første skiferie i en alder af snart et halvt hundrede år er det umuligt ikke at smile af

skulpturen "Skiløber." Den lille, tykke skiløber er snublet i springet og klamrer sig med ryggen mod afgrunden til det yderste af skihoppet, hjælpeløst fanget. Da den blev udstillet i Sverige, døbte de den straks om til "Danskeren".

På godt og ondt

- Det er et menneskeliv på godt ondt, der optager mig. Både det, der er positivt, og det, der er negativt. Jeg vil gerne udtrykke mig, så det begribes. Det er vigtigt, at det går ind under huden. Da du så skiløberen, kunne jeg mærke det, siger Keld Moseholm.

Han tror på, at kunsten altid vil flytte lidt, hvis man får en oplevelse

af den, og han er især glad for ét eksempel på, hvordan hans kunst har kunnet virke som en slags sjælesorg. Mens han underviste på Skt. Knuds Gymnasium i Odense, havde han en elev, Steen Viggo Jensen, som i dag er en kendt skribent med klummen "Vorherres Køkkenhave" i hjemløseavisen "Hus Forbi".

Steen Viggo Jensen glemte ikke sin gamle gymnasielærer i de år, han levede som hjemløs:

"Det var jo Keld, der fik mig til at holde af kunsten, og da jeg boede på gaden, var den interesse ikke mindre. På et tidspunkt havde jeg så få penge, at jeg ikke engang havde råd til at gå ind og se Kurt Trampedach, da han udstillede på Fyns Kunstmuseum. Det ærgrede mig gudsjammerligt. Til gengæld har jeg nydt Kelds skulpturer, for de har altid været der – under åben himmel – lige dér, hvor kunst gør sig allerbedst," siger han til Hus Forbi.

Da Steen Viggo Jensen var indlagt med kræft i halsen på Odense Universitetshospital var det første, han så, da han kom ud fra sygehuset, en vandkunst af Keld Moseholm.

"Dén betød meget for mig netop den dag. Jeg stod jo der og anede ikke, hvor store chancer jeg havde for at overleve. Men så stod de små alternative mennesker og løftede en sten i flok over et vandfald – det virkede så livsbekræftende," siger han til Hus Forbi.

Keld Moseholms små tykke mænd løfter nu ikke altid i flok. De bliver knust under kageruller, fejlet af vejen af koste, druknet i spande og hældt ud over gulvet fra kræmmerhuse. Nogle af dem er snævertsynede. Det illustrerer han ved at trække et stort kræmmerhus ned over hovedet på dem. De dolker hinanden og prøver at hindre hverandres lykke. Livet gør ondt.

Men der er også opløftende momenter. Moseholm er selv tidligere elitegymnast. Måske er det grunden til, at hans små tykke skulpturer ofte balancerer finurligt på kanten af den tilværelse, der er blevet deres lod.

"Sådan er det jo. Livet er en cirkusscene og vi er alle artister, der skal

Keld Moseholms værker kan ses på påskeudstillingen i Jens Nielsen & Olivia Holm-Møller Museet i Holstebro frem til den 24. maj.

bevise, at vi kan klare den svære balancetekunst", skriver Ole Lindboe i bogen "Keld Moseholms verden," udgivet af Keld Moseholm, 2004.

Billedsprog fra bevægelse til ånd

- Jeg arbejder med et billedsprog, som er svært at overføre verbalt. Men det egentlige udtryk ligger jo i selve formen og det indhold, man kan få frem der. Så handler det også meget om det med at være eller ikke at være. Om det begribelige og det ubegribelige. I kunstens verden kan man bevæge sig ind i fantasien og gøre ting, som ikke kan lade sig gøre, siger Keld Moseholm.

Mange af de små tykke mænd skubber tunge læs. De kæmper med at flytte store sten. Nogle af dem går gennem en sten. I en musefælde er to mænd fanget, en tredje kigger på. Store tykke mænd på vej op ad en trappe halveres gradvist i størrelse.

- Tolkningen er fri, og den kan føre mange steder hen. Man kan se, han går ad stigen gennem stenen. Men det er jo ikke logisk.

Keld Moseholms univers synes uendeligt. Det rummer også få mennesker, som ikke er tykke. For eksempel et motiv, der illustrerer lignelsen (Johannes Evangeliet, kapitel 8), hvor de skriftkloge og farisæerne kommer til Jesus med en kvinde, de vil have stenet for ægteskabsbrud, og Jesus bremser dem med ordene: »Den af jer, der er uden synd, skal kaste den første sten på hende.«

Han har dyrket mange bibelske motiver, men den eneste kirkekunst, han har lavet, er to lysestager til Horne Kirke, som illustrerer vækst og udvikling i tre stadier fra nedenunder og op i form af bevægelse, dannelse og liv. Selve lyset er så det fjerde stadium: Ånd.

Kunsten at spejle sig i fortællingen

Arne Haugen Sørensen kan ikke slippe de religiøse motiver, selv om den kristne kunst ikke giver samme anerkendelse som den frie kunst

● Af Poul Struve Nielsen

I Odsherred, hvor Arne Haugen Sørensen bor, når han er i Danmark, kan nogle af hans værker ses i Huset i Asnæs frem til 10. maj, hvor de udstilles sammen med kunstnere fra Spanien, hvor han bor, under titlen "Duende".

"I Andalusien har man et begreb, der hedder "Duende". Det er en sjældent mørk kunstnerisk inspiration, der stiger op fra selve jorden, man står på. Op gennem fødderne videre op i kroppen bemægtiger den sig hele kunstneren, der nu udtrykker sig med en så voldsom kraft, at ingen lades uberørt. Det er de døde, der stiger op og taler gennem os," skriver Arne Haugen Sørensen i artiklen "Kampen mod Duenden" fra kataloget.

Et gennemgående motiv er "Leda og svanen," som viser den græske gud Zeus, der har forvandlet sig til en svane og er steget ned til jorden for at "forene sig i vandet" med den smukke dronning Leda.

- Leda og Svanen er et motiv, som rigtig kan sætte mig i gang – i grunden er det vel også et religiøst motiv. Men det er hedonistisk. I Spanien, hvor jeg bor, gør selve lyset, at de græske guder optræder lige uden for vinduet. De er nogle værre karle. Især Zeus, der klæder sig ud som en svane for at komme i lag med en dame. Det giver mig mulighed for at arbejde med forskellen mellem kvindens hud og svanens fjerpragt, det sensuelle, det taktile i det, siger Arne Haugen Sørensen.

Han fortæller, at i sit atelier arbejder han i dag i to retninger. For han vil gerne på banen som mere end kirkekunstner.

- Den religiøse kunst er en slags brugskunst. Og i vore dage, hvor selve tidsånden er anti-religiøs, anser man ikke brugskunst for at være så fin som den frie kunst.

Kristen og fri

Derfor kræver det en stor anstrengelse for Arne Haugen Sørensen at slippe den religiøse kunst. Han har heller ikke rigtig givet slip.

- I sin tid gik jeg over til religiøs kunst, fordi jeg fandt den tids kunst sarkastisk, vrængende, det var en gøren nar. Også ad den gamle kunst. Det var det, jeg fandt ud af, og jeg havde altså ikke lyst til at vrænge. For når du er sarkastisk og gøren nar, stiller du dig uden for og er bedrevidende, siger Arne Haugen Sørensen.

Men et er, at den frie kunst i visse kredse har en højere status end kirkekunst. Betyder det da, at den religiøse kunst er ufri?

- Det meste kirkekunst er noget værre møg, fordi det kun går ud på at bekræfte. Mange af de kirker, hvor jeg har lavet noget, var ovre i Jylland. Og nogle af de ting, der var der, før jeg kom til, var noget man havde købt på postordre. Det var ren kitch. Men menigheden havde jo vænnet sig til de billeder. De skreg, da de blev båret ud, for de havde vænnet sig til at holde af dem, fortæller Arne Haugen Sørensen.

Han mener, det samme til en vis grad gælder den non-figurative kunst.

- Den passer perfekt til den nutidige kirke og dens berøringsangst for de store problemer, for den siger ikke noget. Den kan slå en behagelig stemning an, og det er ikke dårligt, det er også udmærket. Men det er ikke religiøs kunst.

For Arne Haugen Sørensen er det at male religiøse motiver en balanceakt, hvor det handler om at være fuldstændig ærlig og finde motiverne som en genklang, et behov, inde i sig selv. Som barn havde han regulære mareridt som følge af den forkyndelse, han mødte i FDF, og der er ting i kristendommen, som ikke giver den genklang. Men den dybe genklang inde i sig selv finder han i det kristne fællesskab og i den kristne fortælling, som han mener, er med til at præge menneskets personlighed i vores kultur. Så længe det varer, for kristendommen er på tilbageslag, de unge får ikke den kristne arv med i den moderne skoleuddannelse.

I et spejl

- Mennesket har brugt de bibelske motiver i så mange år. De er så stærke, at de har noget at sige i vores tid også. De har i hvert fald meget at sige mig. Jeg ser det som et spejl, når jeg læser sådan en historie i Bibelen. Det er et spejl, hvor jeg kan finde nogle ting inde i mig selv, som jeg ikke vidste, at jeg havde. De spørgsmål, der stilles op, er meget vigtige. Det er synd, kunstnere ikke tager det op. Kun for at vrænge, mener han.

- Hele Judashistorien er utroligt spændende. Han skal jo gøre det her for at få historien til at gå op. Jesus kender det hele på forhånd. Han ved, at Judas skal forråde ham. Det er kompliceret, der er så mange lag. Grunden til, at jeg maler så mange Judas'er er, at der er så mange lag. Det er fakta, der udlækker sig. Jeg opdager nye lag i det. Det kan man kun, så længe man arbejder videre med det samme motiv, fortæller Arne Haugen Sørensen.

Hans arbejder med Judaskysset som motiv har udviklet sig i retning af, at Judas i stigende grad skuer ud til beskueren og på den måde gør beskueren medskyldig. Samtidig danner Judas' og Jesus' hoveder samme form som et hjerte.

De bibelske fortællinger er så stærke, at de har noget at sige i vores tid også. De har i hvert fald meget at sige mig. Jeg ser det som et spejl, når jeg læser sådan en historie i Bibelen, siger Arne Haugen Sørensen.

► Når Arne Haugen Sørensen maler religiøse motiver, "taler" han en slags sprog, som allerede eksisterer.

- Før opfandt jeg mine motiver, jeg opfandt mit eget sprog. Det her er et sprog, der er finpudset. Grammatikken er gennemtævet i århundreder. Hvis det er god kirkekunst, så er alle de her ideer endevendt igen og igen. Jeg er også fascineret af jøderne, der endevender toraen igen og igen, siger Arne Haugen Sørensen, som bliver ved at gentage sine motiver.

- Når jeg maler det samme, bliver det det ultimative udtryk. Men der skal også mod til at lave en korsfæstelse, for der er lavet så utroligt mange og stærke ting i forvejen. Man skal kunne sige noget nutidigt, som ikke er lavet i forvejen.

En fladpandet tid

Han betegner vores tid som "fladpandet".

- Den kommercielle side er så kraftig og dominerende, at den almindelige side ikke får lov at udvikle sig. Og ting, der ikke får lov at udvikle sig, de visner væk. Salmer kan man jo synge mange gange, før man forstår, hvad en linje betyder. Det er en slags forsinket udløsning. Efter 30 år åbner der sig nogle vidder og dybder. Det er det, der er vores arvegods, at nogle kan tænke de tanker. Ellers dør vores tanker. Dybden forsvinder. Vi bliver overfladiske med al den underholdning i dag. I dag kan man leve uden at tænke nogle tanker. Indtil en af de nærmeste dør. Så tænker man: "Det kan ikke være. Det er også uretfærdigt."

Arne Haugen Sørensen har selv oplevet at miste en datter, som døde af en overdosis.

- Det er en frygtelig oplevelse, som vækker dig. Du opdager, hvilken verden du lever i. Det er utroligt, at du kan leve så længe uden at opleve de menneskelige betingelser. Den moderne verden går ud på at skjule alt det, og det lykkes utroligt godt.

- Den forfærdelige oplevelse var, at min datter ikke gad leve. Hun syntes ikke, livet var spændende og interessant. Jeg kunne ikke forstå, at man ikke er glad for livet. Hun tog narkotika. Det var en hurtig vej til paradiset, til en bedre verden end vi andre kendte, påstod hun. Jeg har tænkt over det her valg, hun foretog. Der kommer ansvarligheden ind. Man er ansvarlig for sit eget liv. Man kan ikke skyde skylden på andre hele tiden. Og jeg har tænkt på, at det onde eksisterer, som Bibelen bliver ved at sige, siger Arne Haugen Sørensen.

- Det er sjældent du møder et menneske, der græder eller skrider på gaden. Underholdningen holder mange skilt fra de grimme tanker. Fra den store ensomhed, det store hul, hvor du er alene. Det er begyndelsen til religiøsitet, når man opdager det.

Han mener, at hvis indholdet i livet bliver at se tv og diskutere programmerne dagen efter, så vil "samfundet" være glad, for det får det til at køre glat og smertefrit.

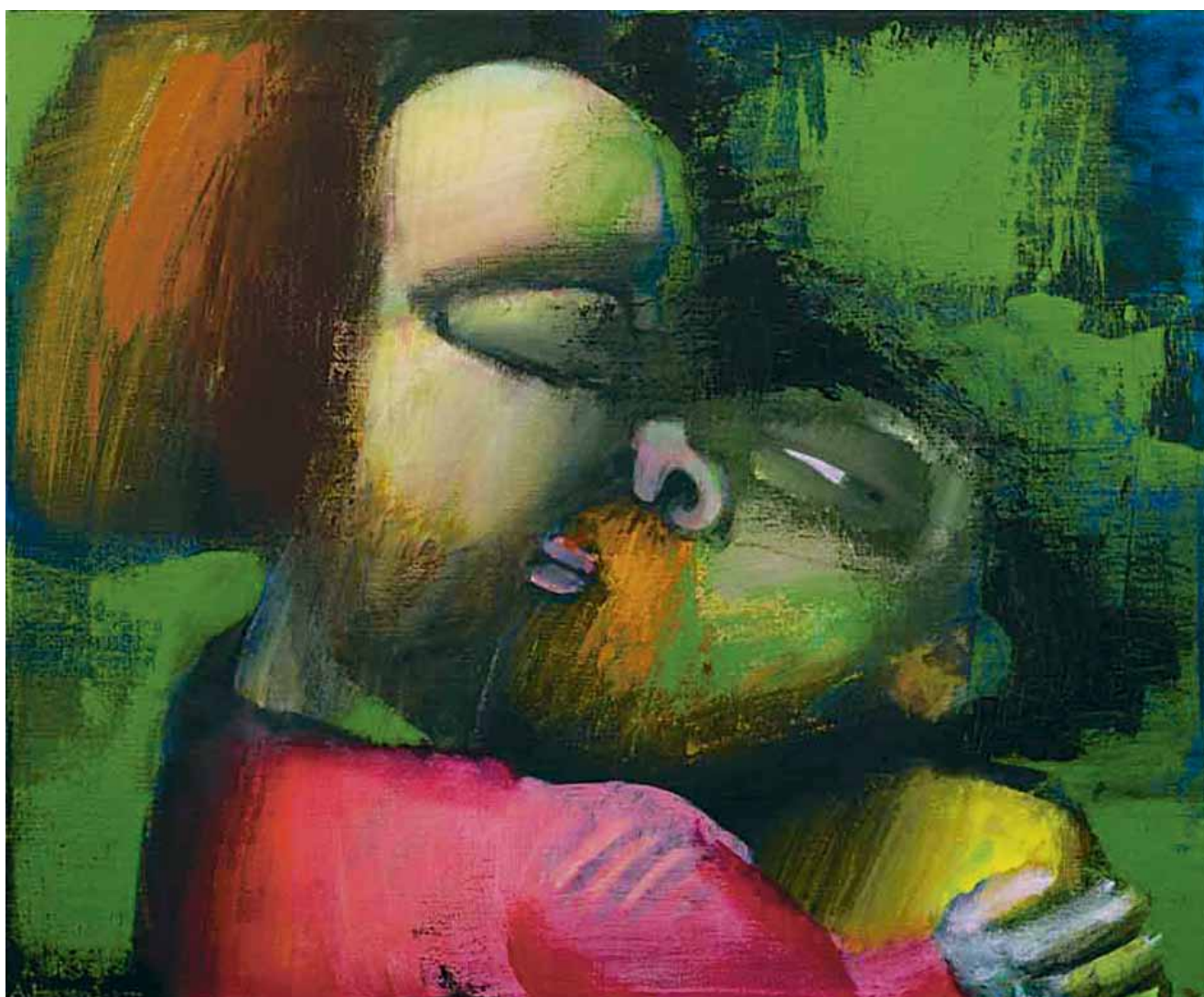
Arne Haugen Sørensen:
Korsbæringen. 2007.
Privateje.

Den store passion

Arne Haugen Sørensen og korshærspræst Søren Nielsen, Holstebro, har netop udgivet en stor, imponerende billedbog med titlen "Den Store Passion" (Bibelselskabet, 2009). Arne Haugen Sørensens motiver guider os gennem påsken. Der er også motiver fra Det gamle Testamente om Abraham og Isaks ofring, som peger frem mod Det ny Testaments klimaks. Det er en smuk billedfortælling, som også har medtaget de relevante skriftsteder, som motiverne har deres udgangspunkt i. Bogen giver et tydeligt billede af, hvordan Arne Haugen Sørensen kan blive ved at finde ny inspiration i det samme bibelske motiv og igen og igen fortælle den universelle historie, så den har betydning – også i nutiden.

Hjemmealter, 2002. Opstandelsesmotiv, som benyttes af korshærspræst Søren Nielsen, Holstebro. Hånden, der bærer op i lyset er et af de religiøse motiver, som Arne Haugen Sørensen har endevendt og er blevet ved med at spejle sig i. (Se artikel s. 3-4)

Judaskysset er et motiv, Arne Haugen Sørensen har arbejdet meget intenst med. Jesus' og Judas' hoveder former et hjerte, så der udtrykkes kærlighed i en scene, som ellers har været synonym med forræderi. Samtidig inddrager Judas beskueren ved at skule på os. Det er endnu mere udbredt i andre fortolkninger af det samme motiv. (Se artikel s. 7-8)

Der skal også mod til at lave en korsfæstelse, for der er lavet så utroligt mange og stærke ting i forvejen. Man skal kunne sige noget nutidigt, som ikke er lavet i forvejen, siger Arne Haugen Sørensen. Her fortolker han sætningen "Han bar selv korset", Lukas 19,17 i Korsbæreren fra 2006. Privateje H.M. Dronningen. (Se artikel s. 7-8)

Op ad væggen stod kunstige ben. Midt på gulvet sad anonyme, gamle mennesker i badekåber og spillede bold med hinanden. Andre patienter med dræn og tisseposer uden på hospitalstøjet trænede i barren, og på 10 blå og hvide kondicykler trænede hjertepatienter, fortæller Anne-Mette Graugaard. Nu ses rummet i et ny lys i kraft af Niels Winkels glasmosaik.

Kunst, der lindrer

Når kunsten påvirker atmosfæren i kirken, hvorfor så ikke på sygehuset, hvor der også er behov for sjælesorg?

● Af Poul Struve Nielsen

Det var et mirakel, at præsten Anne-Mette Gravgaard, overlevede en alvorlige trafikulykke – hun var på cykel og blev klemmt under en lastbil. Hun mistede sin venstre arm og sit højre ben.

- Under genoptræningen på Rigshospitalet blev jeg byg-

get op igen. Det var en opstandelse, uden at det er religiøst for mig, fortæller Anne-Mette Gravgaard, der som præst og kunsthistoriker har arbejdet meget og intenst med udsmykninger af kirkerum (se mere på www.kunstogkirke.dk).

- Min erfaring var, at kunsten ikke blot påvirkede atmosfæren men også påvirkede gudstjenestens intensitet, dynamik, præstens prædiken og valg af salmer, fortæller hun.

På Rigshospitalet var hun fanget i et andet offentligt rum. Sygehusets. Hun sammenligner sit første besøg i fysioterapien med en valfart til Lourdes:

- I det triste, grå rum sad vi kørestolsbrugere i en række efter hinanden og ventede på miraklet: at bandagisten eller lægen ville bøje sig ned over os og indstille eller skrue eller sige et helbredende ord. Op ad væggen stod kunstige ben. Midt på gulvet sad anonyme, gamle mennesker i badekåber og spillede bold med hinanden. Andre patienter med dræn og tisseposer uden på hospitalstøjet trænede i barren, og på 10 blå og hvide kondicykler trænede hjertepatienter. Sceneriet med alle de surrealistiske rekvisitter, galger, ribber, brikse og halve trapper fordobledes i væggens kæmpespejl i et næsten tavst uendeligt gråt og trist limbo, beskriver hun oplevelsen.

Efter at Anne-Mette Gravgaard blev udskrevet, vendte hun tilbage til Rigshospitalet med et forslag til, hvordan en kunstoplevelse kunne gøre mødet med fysioterapien til en mere behagelig oplevelse for patienterne, og såmænd også for personalet. Det har ført til en omfattende udsmykning af hele fysioterapien på Rigshospitalet.

Som kunsthistoriker henviser hun til Isenheimeralteret fra begyndelsen af 1500-tallet som et eksempel på, hvordan kunst kan virke direkte sjælesørgerisk. Alteret befandt sig oprindeligt i Antoinetterklosteret i Isenheim, hvor svært syge mennesker blev behandlet.

- Altertavlens forside viser en korsfæstelsesscene, hvor den lidende Kristus kikkelse er så ulækker, så misfarvet og fyldt med sår og bylder, så tæt på opløsning og forrådnelse og så psykedelisk forvredet i smerte, at han står mål med selv den mest usle blandt de sygdomsramte, fortæller Anne-Mette Gravgaard.

En sådan effekt på patienters bevidsthed tror hun stadig, at kunst kan have. Udsmykningen af fysioterapien på Rigshospitalet er dog tænkt diametralt modsat: som en hjælp til at tage ansvar for sin egen helbredelse.

Guld og grønne skove

Kunstneren Niels Winkel står bag glasmosaikken.

- En af de helt store ting ved glasset er, at det umiddelbart får folk til at tænke på farver, diamanter, guld og grønne skove. Glasset har en rigdom i sig selv, fortæller han.

Sammen med glarmesteren Per Hebsgaard har Niels Winkel rejst i Frankrig, hvor de har studeret, hvordan kunsten er kommet til udtryk i kirkerne der. På grund af bombardemen-

terne under anden verdenskrig er en stor del af glasmosaikken i de franske kirker lavet i efterkrigstiden, så her møder man en ny holdning til billedkunst og glaskunst.

- Nogle steder har kunstnere valgt ikke at gøre kirkeruderne figurative symboladede men at lave mønstre med farvet glas i, som henviser til liturgien i kirken i forbindelse med højtiderne, fortæller han.

På Rigshospitalet har mosaikken en dobbelt funktion. Den skærmer patienterne fra nysgerrige blikke. Derfor må glasset være på steder på ruderne, hvor et menneske udenfor ikke skal kunne se ind. Samtidig må det ikke blive så tungt og dominerende, at det kvæler gennemsigtigheden for det menneske, der er derinde, og som ikke kan se ud. Hvis man fornemmer en lukket bygning, så er den ubehagelig at være i.

Nat og morgen

- Så på den ene side skærmer mosaikken, og på den anden side er den dekorativ, så de festlige farvekombinationer skaber glæde for dem, der ser på det. Måske går de ind imellem hen og rører ved noget af glasset. Det har jeg da set personalet gøre. Det sanselige bliver stærkt fremhævet i glas på den måde. Hvis du tænker, du er i et rum, hvor der er nød og elendighed og en masse mekanisk apparatur til at hjælpe med at genoptræne folk, er der uhyggeligt koldt. Her får glasset den funktion, at de kan se ud på verden, ud på fremtiden, om du vil, siger Niels Winkel.

Alle, der kigger på glasmosaikken, vil finde et motiv i den. Men kunstneren har ikke arbejdet med et bestemt symbolsk motiv.

- Jeg har tænkt på nogle strukturer, som skulle bølge op og ned ad ruderne, som er spejlvendt med jævne mellemrum, så det ikke bliver fuldstændig kaos. Man får en rytme, en grundarkitektur. Den har sin egen stringente arkitektur. Det gør, at man ubevidst opdager det. Det er ikke ualmindeligt, at hvis jeg har været derovre tidligt om morgenen, når solen er lige på, har jeg set hele udsmykningen gentage sig på gulvet. Om aftenen, når rigshospitalet er mere eller mindre mørkelagt, så kan man tænde lyset i fysioterapien, og så får man hele udsmykningen uden for, og dem, der kommer for at besøge deres familie og venner kan få et knald af en farveoplevelse, fortæller Niels Winkel.

De 12 figurer af Bjørn Nørgaard i Holstebro er blevet udvalgt ligesom de første 12 disciple og alle dem, der får en tår over tørsten i Enghaven.

På Herrens klippe

Kunsten afspejler virkeligheden

● Af Poul Struve Nielsen

I Holstebro bor der lige så forskellige mennesker som i andre byer, også her er der mennesker, som har problemer og er anderledes. Nogle af dem får en tår over tørsten i Enghaven ved gågaden. Det kan den ny formand for handelsstandsforeningen, optiker Michael Ulsted fra Profil Optik, ikke lide.

”Vi kan ikke have parkeringspladser, som ligger lige op ad en flok alkoholikere. Det kan alle se, er forkert,” siger optikeren til den lokale avis.

Set gennem andre briller kan det undre, for netop i Holstebro har en anerkendt kunstner som Bjørn Nørgaard lavet en skulptur, der gør det umuligt at se bort fra mennesket med alle dets fejl og mangler.

Korshærspræst Søren Nielsen mener, at de 12 mennesker, som udgør Bjørn Nørgaards skulptur, bidrager til gadebilledet med en blanding af kunst og sjælesorg.

- Det er en trøst at se på, når man føler sig mislykket og ikke duer til noget. For sådan har vi det jo alle sammen. For nogle er det en daglig plage. For andre dukker det op en gang imellem, siger Søren Nielsen.

- Bjørn Nørgaard er kommet til at skabe - eller også har han bevidst skabt - en skulptur, der rummer både lidt trøst og lidt livsmod. Når man ser på personerne, så er der noget i vejen med dem alle sammen. Kvinden på fløjen har hængerøv, og hendes bryster hænger også,

manden ved siden af er helt skæv i kroppen, og en anden mand har to hoveder. Der er en kvinde med en arm, som er sat helt forkert på, og der er den fantastiske kvinde der med fedtet, der folder sig ud over kroppen, uddyber han.

På en plads hvor alle ser dem

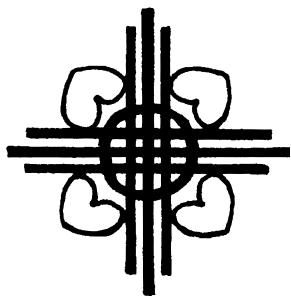
- De 12 figurer her står midt på gaden på en plads, hvor der er masser af trafik. Der kommer mennesker forbi hele tiden og ser på dem. Somme tider tænker de måske ikke så meget over, hvad det er for noget. Men engang imellem tænker folk i Holstebro på det, mener Søren Nielsen.

- Selv om de har alle de menneskelige fejl, får de lov at stå på den samme klippe, som er spaltet i tre. Og det er ikke tilfældigt, den er det. De tre dele symboliserer Faderen, Sønnen og Helligånden. Det er heller ikke tilfældigt, at de står på en klippe, for som der står skrevet: ”Stol altid på Herren, for han er en evig klippe”. Sådan noget ved Bjørn Nørgaard, fortæller korshærspræsten.

Søren Nielsen, som også er formand for den lokale kunstforening i Holstebro, er ikke i tvivl om det dybe budskab i Bjørn Nørgaards skildring af byens borgere.

- Sådan noget siger til mig: Vi bliver ikke kasseret. Guds kærlighed opgiver os aldrig. Det er ligesom med de første 12 disciple. De havde deres fejl og skavanker. Men de blev alligevel udvalgt. Og de 12 her blev også udvalgt.

Det er godt at vide, når man føler sig nede og forladt.

2. sektion

nr. 5 • Maj 2009 • Redigeret af Irene Søndergaard Friis og Bent Friis

HIMMELFART

En af kirkeårets mere uforklarlige helligdage er Kristi Himmelfarts dag, som vi fejrer kort før pinse. Dagen brugtes i hvert fald tidligere ofte til missionsmøder af større eller mindre tilsnit. Jeg husker således fra min barndom missionsmøderne Kristi Himmelfartsdag under de store, nyudsprungne bøgetræer på Jels Voldsted. Når ellers vejret var til udendørs møder. Men det var lidt ”nedtur”, hvis vi måtte rykke indenfor i salen.

Men dagen er ellers helligdag for Kristi legemlige optagelse til himlen efter hans opstandelse fra de døde. Og det er jo en mærkelig begivenhed. Men vi kender lignende beretninger fra forskellige religioners mytologier. Der er også beretningerne om gudsmændene Elias og Elisa – for ikke at nævne selveste Moses – fra Bibelens gamle Testamente.

På nethinden har jeg et gammelt maleri, der forestiller Kristi himmelfart. Man ser de tilbedende disciple i en kreds om et lille bjerg. Over bjerget er en sky. Ud af den stikker et par fødder og den nederste kant af et klædningsstykke. En naiv fremstilling, kan man synes. Men ville en moderne fremstilling af Kristi himmelfart have anvendt en måneraket i stedet? Den ville svare temmelig godt til Elias’ ildvogn, kunne man synes.

Der har været ledt efter himmelfartsbjergene. Det er aldrig med sikkerhed udpeget. Jesus havde selv sagt – det var til kvinden ved Sykars bybrønd – at troen ikke skal grundlægges på hellige steder. Lige det glemte den kristne kirke alligevel fra tid til anden. Det kom der valfarter og pilgrimsvandringer ud af. Men hvis nu disciple havde fastholdt og dyrket steder, de kunne kalde hellige, fordi de var ramme om hændelser i Jesu liv og død og opstandelse, så var evangeliet ikke nået meget længere ud end til Jerusalems omegn.

Evangelisten Markus fortæller ikke om noget bjerg i forbindelse med himmelfarten. I lige forlængelse af sin opstandelsesberetning fortæller han, at den Opstandne kom til sine disciple, mens de spiste. Der gav han dem en overhaling, fordi beretningen om hans opstandelse ikke havde vakt større begejstring i flokken. De færreste af dem troede ligefrem på, at den havde fundet sted! Men nu er jeg her altså, sagde Mesteren. Troen og forstanden tager livtag med hinanden. Opstandelse fra de

døde er ikke en mulighed for forstanden. Derfor må den Opstandne komme til vennerne, vise sig for dem, tale med dem, spise sammen med dem.

Det vigtige er ikke situationen, men hvad Mesteren, den Opstandne har at sige sine venner. I skal ikke sidde her og ruge. I skal ud og fortælle, hvem I møder, at jeg er opstanden, og hvad det har at betyde. I skal gå uden frygt, for jeg er med jer, det vil I se tegn på. I skal kun have én ting i hovedet: At udbrede det glade budskab om, at jeg er død for synd og opstanden fra de døde på tredjedagen efter min død. Sandheden i det budskab skal ses af de tegn, der følger med.

Der findes en sekt i USA, der har et ritual om tegnet med at tage på slanger. De danser med nogle af verdens giftigste slanger, for de tror på løftet, de ser i tegnet fra Markusevangeliet. Blicher noget bidt, og det sker jo, og dør af det, viste det blot, at hans eller hendes tro ikke var stærk nok eller stor nok eller dyb nok. Det er nok ikke lige det, der er pointen med tegnene, der skal følge evangeliet.

Evangeliet om Kristi opstandelse fra de døde er i sig selv det stærke tegn, der skal overbevise. Livet, Kristi liv skal følge forkyndelsen, ja, være forkyndelsen selv. Forstanden fatter ikke dette. Men livet i forkyndelsen om Kristi opstandelse kan blive en nødvendighed for et menneske. Troen på helbredelse, troen på liv på trods af og igennem døden, kan, stik imod intellekt og forstand, blive livet selv, helbredelsen selv for et menneske. Derfor skal de troende kunne lægge hænderne på syge, så de bliver raske.

Da Herren Jesus havde talt til dem, blev han optaget til himlen, og han satte sig ved Guds højre hånd. Men det bliver jo vrøvl, hvis man bøjer troen ind under forstanden, så evnen til at undres undertrykkes. Og når man skriver Gud med lille g. Så hugger slangen. Og der er ikke liv til at overvinde døden.

Men Herren Jesus sidder ved Guds højre hånd og har livet. Det deler han med sine troende, for ifølge evangelisten Matthæus lovede han netop, da han blev taget op til himlen, at være hos sine alle dage til verdens ende. Det har vi tillid til, og deri har vi vort liv. (Mark. 16, 14-20)

BF

HOLD FAST – eller afsked med herberget

”Du, jeg skal lige snakke med dig”, sagde han og trak mig til side, så ingen kunne høre det. Jeg var lidt usikker på, hvad han ville – men så var det, han pludselig udbrød:

”Det dér, du tror på – hold fast ved det!!”

Vi havde vist aldrig før snakket om ”det dér” – men lige nu, lige her skulle det frem, måske – ja, hvem ved – måske fordi han i ”det dér” så et spinkelt håb, et håb på trods af....

Vi havde haft en hyggelig aften sammen, med bankospil, kaffe og høj stemning. Virkelig en af de her uforglemmelige aftener, hvor humor og alvor er forenet på en uforklarlig måde. Vi havde moret os så tårerne trillede, sunget så det var en lyst, og til slut skulle vi lige dele ”det dér”.

Netop i aften blev det noget ud fra Kirkens Korshærs gamle motto: ”Ved korset skal du sejre.” Måske lidt voveligt, for vi følte vel alle, at det just ikke var sejr, der prægede vort liv, men....

”Hvis du rejser dig en gang mere end du falder, klarer du den”, stod der på kalenderen en dag.

Og så er privilegiet jo netop, at Kristus er den, der rejser os op, tager os ved hånden og siger: ”Kom så, min ven, nu følges vi to ad. Jeg er godt klar over, at du snubler og falder, men vi følges ad, og jeg er der!”

Ved korset skal du sejre, det er jo fantastisk, for så kommer det ikke an på, hvordan vi nu klarer det hele. Så stod det også skidt til.

Denne aften var mit farvel til herberget efter godt tre års ansættelse. Det virkede kolossalt stærkt på mig, da jeg spadserede hjem, at et menneske havde mindet mig om de utroligt livgivende ord:

”Det, du tror på, hold fast ved det....”

Det skulle senere i mit liv vise sig, at de ikke var så lette at efterleve, at man kan blive slået så meget ud af sin skæbne, at man kan dykke så dybt i depressionens mørke, at man bare ikke orker at holde fast ved ”det dér.”

Rena Baatz Dahlerup i En Hyldest Til Livet

HIMMELKONGE

Din Himmel-krone ser vi stråle
i evigt lys og guddomsglans,
o konge, du, som her på jorden
har båret tornekrans!

Du sprænger rummet og dets grænser,
dit liv er løst fra tidens bånd.
Til evig tid skal du regere
på tronen ved Guds højre hånd.

Guds højre hånd er alle steder,
Guds himmel findes hos os her!
Så troner du hos os hernede;
så er Guds rige kommet nær!

Ja, kom til vore bange hjerter,
du konge, som er ét med Gud,
og styrk vor tro, vort håb, vort tålmod,
gør os til rigets sendebud!

Lad os, som bor blandt dødens torne,
nu vidne om din sejrskrans,
til Gud engang er alt i alle,
og riget fremstår i sin glans.

Svein Ellingsen 1988.

Helge Severinsen 1999. DS 259

BØN

– nytter det?

Vi er alle forbrugere i vores samfund – lever en vare ikke op til vore forventninger kan vi som regel bare få den byttet til en anden. Vi behøver nærmest ikke engang at bede om det – vi betragter det efterhånden som vores ret.

Vi befinder os sjældent i en ydmyg position. Måske er det derfor at det kan føles så fremmedartet at bede en bøn, for i den situation er vi netop ydmyge og små. Vi sætter os selv i en underdanig og undselig rolle – bøjer hovedet. Og hvad sker der så? Får vi et højt og tydeligt svar? Næ, det gør vi ikke, og det er vel også det, der kan gøre os forvirrede og tvivlende, for hvorfor svarer Gud ikke? Eller hvorfor kan vi ikke høre hans svar? Måske ligger problemet der – at vi forventer et bestemt svar og at vi kan høre det prompte.

Jeg tror at Gud svarer os, men det er ikke nødvendigvis et svar, som vi med det samme forstår. Ofte skal der gå et stykke tid før vi kan se at vi blev hørt – at Gud svarede os. At vort liv ændrede sig i en bestemt retning, eller at vi pludselig får mod til at gøre ting vi ikke havde troet – mod til at leve vores liv på en anden måde end før.

Jesus lærte os at bede Fadervor, ”for da ved Gud, hvad du trænger til endda før du selv ved det”. Jesus bad, særlig tydelig er Hans bøn i Getsemane Have skærtorsdag aften. Her, hvor Han, opfyldt af angst over det der skal ske, falder på knæ og beder: ”Fader, hvis du vil, så tag denne kalk fra mig.” Umiddelbart herefter kommer den sætning der til evig tid er essensen i et kristne menneskes bøn til Gud, for Jesus siger nu: ”Dog ske ikke min vilje, men din.”

Jesus bad om noget, men accepterede på samme tid det Han fik – og sådan skal vi også gøre. For Gud ved, hvad vi trænger til.

Hos Gud er der ikke noget vi har ret til eller krav på. Der er ikke byttemærke på livet – til gengæld har vi fået det gratis. Det skylder vi Gud at takke for, og samtidig er Han der for os, går med os gennem livet.

Han kender os, ser os og hører os. Gud hører vores bøn.

Marlene Bitsch.

FOTO: VIBEKE LIND

SÅDAN

Kære Jesus!

Når jeg ser på mit liv, er der så meget, der gør mig bekymret. Jeg bliver presset af alle de mange ting, jeg skal nå og gøre. Jeg bliver også tit bange og ked af det, når jeg ser sygdom hos mig selv eller dem, jeg holder af.

Herre Jesus Kristus, du kender mig og mit liv. Du ved alt. Jeg beder dig om, at du vil holde mig i dine hænder. At jeg må putte mig ind til dig og finde trøst.

Jeg beder om, at du vil tage mine bekymringer. At du vil hjælpe mig til at hvile i, at du er med mig og passer på mig og alle mine kære.

Giv mig, at jeg overgiver mig til dig og kommer til dig med alle ting.

Amen.

SÅDAN VAR DET

Efter sin lidelse og død trådte Jesus frem for dem med mange beviser på, at han levede, idet han i fyrre dage viste sig for dem og talte om Guds Rige. Og da han spiste sammen med dem, pålagde han dem, at de ikke måtte forlade Jerusalem, men skulle vente på det, som Faderen havde lovet – ”om det har I hørt mig sige: Johannes døbte med vand, men I skal døbes med Helligånden om ikke mange dage.” Mens de nu var sammen, spurgte de ham: ”Herre, er det nu, du vil genoprette Riget for Israel?” Han svarede: ”Det er ikke jeres sag at kende tider eller timer, som Faderen har fastsat af egen magt. Men I skal få kraft, når Helligånden kommer over jer, og I skal være mine vidner både i Jerusalem og hele Judæa og Samaria og lige til jordens ende.

Da han havde sagt dette, blev han løftet op, mens de så på det, og en sky tog ham bort fra deres øjne. Som de nu stirrede mod himlen, mens han fór bort, se, da stod der to mænd i hvide klæder hos dem. De sagde: ”Hvorfor står I og ser op mod himlen, Galilæere? Den Jesus, som er blevet taget fra jer op til himlen, skal komme igen på samme måde, som I har set ham fare op til himlen.” Så vendte de tilbage til Jerusalem fra Oliebjerget, som ligger tæt ved Jerusalem, kun en sabbatsvej derfra. Da de var kommet ind i byen, gik de op i salen ovenpå, hvor de plejede at opholde sig, Peter og Johannes og Jakob og Andreas, Filip og Thomas, Bartholomæus og Matthæus, Jakob, Alfæus’ søn, og zeloten Simon og Judas, Jakobs søn. De holdt alle i enighed fast ved bønningen, sammen med kvinderne og Jesu mor Maria og hans brødre.

Apostlenes Gerninger 1, 3-14.

SÅDAN ER DET

Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.

Mat. 28, 18-20

HVOR DOG GUD ER GOD OG VIIS

Frydeligt med jubelkor
Hilses vårens komme,
Svalen melder trindt på jord:
Frostens tid er omme!
Land og hav og lundens træ’r
Herligt prydes fjernt og nær.
Nye skabningsunder!
Kraft på ny vort legem får,
Lægt er nu vort hjertesår
i de glade stunder.

Jordens rige blomsterpragt,
skovens grønne smykke,
fuglesangens tryllemagt
fylder os med lykke.
Havets storme raser ud,
luften hærges ej af slud,
duggens perler rene
samler solens stråleglans
i en dejlig perlekrans
rundt på græs og grene.

Hvor dog Gud er god og viis!
Hvor er verden fager!
Hvor dog alt til Herrens pris
ånd og tanke drager!
Han har stort og småt på jord,
urten, som på markens gror,
form og farve givet.
Efter nat vi dagen nu
hilse vil med frejdig hu,
takke Gud for livet.

*Morten Børup o. 1500
Frederik Moth 1895 DS 721*

HER FINDER DU KIRKENS KORSHÆR:

HOVEDKONTORET:

Nikolaj Plads 15 1067 København K
Åbningstid: Kl. 8-16, fredag 9-13
Telefon: 3312 1600.
Postgiro: 5 40 14 29. Telefax: 3312 2036
kk@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
www.kirkenskorshaer.dk

Korshærchef: Pastor Bjarne Lenau Henriksen.
blh@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
Udviklingschef: Helle Christiansen Tlf. 2992 2050
helle.christiansen@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
Administrationschef: Lene Andreasen
lene.a@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
Personalekonsulent: Aurora Pilgaard, Tlf. 3312 1600
api@kirkenskorshaer.dk
Kampagneleder: Heiner Lützen Ank
Tlf. 2078 4257 heiner@kirkenskorshaer.dk
Informationssekretær: Vibeke Lind
Tlf. 3616 3655 / 4038 1051
vibeke@kirkenskorshaer.dk
Redaktør: Poul Struve Nielsen, Journalist DJ
Tlf. 4162 5552 poulstruvenielsen@kirkenskorshaer.dk
Formand for landsstyrelsen:
Stig Andreas Munch, Houvej 32, Lohals,
5953 Tranekær. Tlf. 6255 1264

LANDSSEKRETÆRER

ØST (Sjælland og øvrige østlige øer) Heiner Lützen Ank,
tlf. 2078 4257 heiner@kirkenskorshaer.dk
SYD (sydlige Jylland og Fyn). Lone Kofod Jensen, Lange-
landsvej 59, 6100 Haderslev, tlf. 2078 4095 lonekofod.
jensen@kirkenskorshaer.dk
NORD (Midt- og Nordjylland) Dorte Tranberg-Krab,
Rodsokovvej 4, 8543 Hornslet, tlf. 25 47 00 29

GENBRUGSKONSULENTER

NORD - Nordlige Jylland
Peter Høyer Hansen, Spørringvej 30,
Mejlby, 8530 Hjortshøj, Tlf. 2292 5999
Peter.h@kirkenskorshaer.dk

ØST (Sjælland og øvrige østlige øer)

Ove Elboth, Hornebyvej 10A,
3100 Hornbæk, Tlf. 2326 0259
elboth@post.tele.dk

SYD (sydlige Jylland og Fyn)

Leif Larsen, Bærhavn 25, Taulov
7000 Fredericia Tlf.: 76223150/23830370
logl.larsen@os.dk

KORTSALGET

Hovedkontoret, Tlf. 33 12 16 00

ARRESTHUSTJENESTEN

Øst for Storebælt: Stig Kofoed, Sverigesvej 31,
4293 Dianalund Tlf. 2020 5237
Fyn og Jylland syd: Poul Nielsen, Søndergade 8,
Assentoft, 8960 Randers SØ Tlf. 2144 8316
Jylland nord og midt: Johannes Holst Hansen,
Børglumvej 74, Tjørring, 7400 Herning Tlf. 9726 7414

KORSHÆRSPRÆSTER

Helsingør: Jørgen Ingberg Henriksen, Stjernegade 16 G,
3000 Helsingør Tlf. 4920 3550. jih@km.dk
Holstebro: Søren Nielsen, Rudesvej 15,
7500 Holstebro Tlf. 9742 8142
Horsens: Elin Post, Endelave præstegård, Vesterby 3,
8700 Horsens Tlf. 7568 9052
København: Bjarne Lenau Henriksen,
Nivåpark 16, 2990 Nivå
Tlf. 3964 3098.
Olav Poulsen, Vendersgade 10, 1363 København K
Tlf. 3393 6674
Johan Petersen, Kulsviervej 95B, 2800 Lyngby
Tlf. 4583 4593
Odense: Peder Thyssen, Allegade 55, 5000 Odense C
Tlf. 6612 4423
Randers: Lone Nyeng, Haldvej 8A, Hald, 8983 Gjerlev
tlf.: 86474342
Silkeborg: Annette Kortegaard, Drosselvej 17,
8600 Silkeborg Tlf. 8682 0792
anette_kortegaard@mail.tele.dk
Sønderborg: Henriette Heide-Jørgensen
Nordborgvej 5, 6430 Nordborg
tlf. 73 45 21 14
Vejle: Daniel Simmelgaard, Kløvtoften 70,
7100 Vejle Tlf. 4034 4288
Vejle-Kolding-Fredericia: Inge Pilegaard Thomsen,
Niels Skovsvej 28, 7100 Vejle Tlf. 7585 8007

Viborg: Kirsten Greve, Vinkel Præstegård, Vinkel,
8800 Viborg Tlf. 8663 9216
Aalborg: Lena Bentsen, Julivej 30, 9720 Klarup
Tlf. 9832 6575
Århus: Jørgen Lasgaard, Marselisvej 9, 8000 Århus C
Tlf. 8611 3339

BYARBEJDET

9700 Brønderslev
Værestedet Fristedet, Nørregade 6 A
Tlf. 9880 1168. Ida Morell. Fristedet@korshaeren.dk

6700 Esbjerg

Varmestuen, Exnersgade 39, Tlf. 7513 9618
Lars Lindinger

7000 Fredericia:

Varmestuen, Gothersgade 26. Inge Pilegaard Thomsen

3000 Helsingør

Herberg og Varmestue, Stubbedamsvej 10
Tlf. 4920 1082. Anette Lauritsen, kkhelsingor@post.tele.
dk Nicolaigården: Rosenkildevej 33 Tlf. 4921 9328.

7400 Herning

Fruehøjvej 33, Tlf. 9722 1636
Verner Madsen herning@kirkenskorshaer.dk
Værestedet Lyngblomsten, Lyngens Kvarter 236,
Gullestrup Tlf. 9721 5424
Hanne Ottow, lyngblomsten@kirkenskorshaer.dk

4300 Holbæk

Varmestuen Klostercafeen, Klosterstræde 5
Tlf. 5943 9090. Karen Skydsgaard

8700 Horsens

Varmestuen, Fugholm 6 Tlf. 7561 4401. Pia Bjørnhart.

7500 Holstebro:

Varmestuen Nygade 14, Tlf. 9741 0252. Linda Hatfeldt

4220 Korsør:

Havnegade 13 Tlf. 5837 0495. Giro 5 84 55 48
Søren Bruun Christensen, korsoer@kirkenskorshaer.dk

København:

Christianshavn: Torvegade 53,
1400 Kbh.K. Tlf. 3257 7144. Ingrid Flye.
Varmestuen Fedtekælderen: Overgaden oven Vandet
6A, 1415 København K. Tlf. 3254 5608. Sharon Parker
Nørrebro: Varmestuen, Stengade 40. 2200 København
N. Tlf. 35367845. Annemette Nyfos
Dagvarmestue. Tlf. 35367845. Alice Petersen
Natcafeen: Tlf. 4028 5084. Hanne Merete Pedersen
Vesterbro: Varmestuen. Istedgade 100.
1650 København V. Tlf. 3331 3918. Ingrid Nielsen
Sct. Nicolai Tjenesten: 1067 København K
Giro 6 51 70 99. Tlf. 3312 1400. Pastor Olav Poulsen,
sctnicolai-tjenesten@kirkenskorshaer.dk
Mariatjenesten: Mariakirken. Istedgade 20. 1650
København V. Giro 5 25 96 14. Tlf. 3324 5050
Johan Petersen og Ole Andersen, mariatjenesten@
kirkenskorshaer.dk
Mariatjenestens og Diakonissestiftelsens Nøderherberg
for kvinder: Valdemarsgade 89. 1665 København V. Tlf.
3321 7524. Karin Zorn
Kirkens Korshærs Sociale Hjelpearbejde, Drejervej 6.
2400 København NV. Giro 7 03 05 17. Fax 3581 8501.
Tlf. 3581 2880. Inger Marie Warncke.
kksocarb@post.12. tele.dk.
Kirkens Korshærs Herberg: Hillerødgade 62-64.
2200 København N. Tlf. 3834 8125
Bjørn Bendorff, T911@sof.kk.dk
KKU - Kirkens Korshærs Udviklings- og Behandlings-
center: Bremerholm 18. 1069 København K.
Tlf. 3336 6510. Michael Nagel, kkuc@kkuc.dk
Bofællesskaber på Frederiksberg: Godthåbsvej 79B.
2000 Frederiksberg. Tlf. 3811 7702
Mariendalsvej 22. 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 88 02 60
Korsly: Bernstorfflund Allé 70. 2920 Charlottenlund. Tlf.
3963 3604.

6430 Nordborg:

Café 93, Havnbjergcentret. Tlf. 7445 2046.
Kirsten Christiansen.

5000 Odense:

Nørregade 48 Tlf. 6612 9242. Fax til 6312 9336.
Kaj Skjølstrup, kkodense@galnet.dk
Varmestuen: Pantheonsgade 6.
Tlf. 66129153 / 2810 3196. Heinz Wolf
Natvarmestue: Pantheonsgade 6.1. Tlf. 6590 6320 /
priv. 2082 5233. Erik Skov Larsen.
Herberget: Benediktsgade 23. Tlf. 6375 0550.
Fax 6312 3479. John Skovhus Nielsen,
hernerg@odense.dk

8900 Randers:

Byarbejdet: Vestertorv 16. Tlf. 8642 0380. Fax 8643
8005. Giro 5 41 16 10. Karen Kviesgaard
Rytterknægten: Marienborgvej 28. 8930 Randers NØ.
Tlf. 8641 0878. Jens Aage Andersen
Hjørnестenen: Kirkens Korshærs institutionstilbud.
Søren Møllersgade 5b. Tlf. 8641 2433. Fax 8641 7171
Solveig Steen Schultz, solveig.steen.schultz@randers.dk
Være- og aktivitetssted: Slotsgården 5. Tlf. 8641 5055
Kaj Laustsen.

4100 Ringsted:

Kirkens Korshær, Sct. Bendtsgade 10. Tlf. 5761 3144/
2556 6567. Michael Grøtta Raasig,
ringsted@kirkenskorshaer.dk

4000 Roskilde:

Kafe Klaus: St. Højbrøndsstræde 4. Tlf. 46355013
Gitte Dueholm roskilde@kirkenskorshaer.dk

8600 Silkeborg:

Varmestuen, Lille Søgade 10.
Tlf. 8682 0991/8681 6325
Jens Anders Brogaard kk.silkeborg@mail.dk

4200 Slagelse:

Løvegade 10 Tlf. 5853 4711
Minna Justesen, slagelse@kirkenskorshaer.dk
Varmestuen: Herrestræde 26 Tlf. 5853 4709

5700 Svendborg:

Hjørnестuen, Ørkildsgade 27. Tlf. 6222 9128
Vibeke Bjørk

6400 Sønderborg:

Vølundsgade 8. Tlf. 7443 6102
Viggo Sørensen, kk@kksonderborg.dk

7100 Vejle:

Flegmade 10-12, 7100 Vejle, tlf. 75 82 78 66.
Jens Lundsgaard, mail@kkvejle.dk
Genbrugscentret og Centercafeen: Tlf. 75 82 7140, gen-
brugscentret@kkvejle.dk
Cafeen, Tlf. 7582 7866
Tove Hertz Mikkelsen, cafeen@kkvejle.dk
Merete Nielsen:
Tlf. 40935829. Bettina Bøgelund: Tlf. 40939121,
kvisten@kkvejle.dk
Værestedet, Grønnedalen 18B. Tlf. 7572 1721
Jørgen Hestbech

8800 Viborg:

Varmestuen, Sct. Leonis Gade 8. Tlf. 8662 5292
Mads Bæk, www.kkviborg.dk

9000 Aalborg:

Korsgade 44. Tlf. 9812 9454. Giro 1 01 63 93
Per Hjelm Hansen
Daginstitutionen Kirkens Korshær: Provstvejorden 9. Tlf.
98186277. Bente Klæstrup.
Herberget: Forchhammersvej 13. Tlf. 9813 1854
Poul Jensen
Varmestuen: Østerbro 20. Tlf. 9813 9437.
Eva Lillelund
Varmestue i Nørresundby: Østerbrogade 56, 9400 Nør-
resundby. tlf.: 98 18 94 37
Jonas Jakobsen, norresundby@kirkenskorshaer.dk
Natvarmestuen: Korsgade 44. Tlf. 9813 2011
Skurbyen: Stenovej 8. Tlf. 9812 1303 /
priv. 9829 4025 Finn Christiansen
Gårdprojektet: Nørkæret 75. 9270 Klarup.
Tlf. 9831 7454 Torben Dybdal Jensen

8000 Århus:

Nørre Allé 25. Postboks 5026. Giro 5 01 15 58.
Tlf. 8612 5666 / priv. 8637 3213
Richard M. Pedersen, Annelise Jørgensen
Varmestuen: Mejlgade 36. Tlf. 8612 6307 /
priv. 8619 1847 Ove Lauritsen
Aktivering og genbrug, Ingrid Kristensen,
tlf. 8620 6424
Fællesgården: Lergrawej 11. 8380 Trige Tlf. 8742 0196
Kirkens Korshærs Herberg Tre Ege: Årslev Møllevvej 15.
8220 Brabrand. Tlf. 8747 7050
Bodil Larsen, blr@fa.aarhus.dk

Slusen: Dr. Sells Vej 19, 4293 Dianalund.
Tlf. 5828 6860 Ebbe Fosgerau.

Familiecentret Iller Slot:

Slotsvej 20, 6310 Broager.
Tlf. 7444 0080
Birgitte Nicolaisen, tlf. 7467 8471, og Gurli Kristensen,
tlf. 7444 0204.

En udbredt livsstilssygdom

Velfærdsministeriet sank i jorden som følge af en velkendt og udbredt livsstilssygdom: voldsom overvægt. Det var ellers sådan et smukt ord, velfærdsministeriet, løfterigt, trygt og fyldt med fortrøstningsfuld fremtid. Midt i minimalstatens simple og upretentiøse tilværelsesforståelse og menneskesyn dukkede der lige pludselig et superministerium op, som skulle tage sig af samfundets samlede velfærd, af borgernes oplevelse af velvære, velstand og lykke.

Herfra skulle det gode liv bredes ud over en lang række af livets områder. Nå, det er måske så meget sagt. For de allermost udsatte medborgere, de der lever på minimal, beskåret og lavloftet kontanthjælp eller ligefrem på langvarig starthjælp forblev under Beskæftigelsesministeriets puritanske vinger og fortsatte deres lovgivningsbestemte sociale deroute med stor intensitet og konsekvens.

Men der blev alligevel for mange områder i Velfærdsministeriet til, at det gav mening. Sammenhængskraften mistede styrke, uoverskueligheden voksede, konflikter med og modsætningsforhold til kommunerne øgedes, den ministerielle velfærd smuldrede, og ministeren mistede modet.

En forsigtig slankekur er sat i værk i forbindelse med statsministerskiftet. Man har valgt at lade ligestillingen i det danske samfund gå fra at være et velfærdsfænomen til at blive en beskæftigelsesforanstaltning. Ligestillingen kommer nu i arbejdstøjet i beskæftigelsesministeriet i stedet for at leve trygt og ubemærket i velfærdens skygge.

Velfærdsministeriet er erstattet af Indenrigs- og socialministeriet, dog stadigvæk med familie- og boligforhold tilknyttet. Det er sådan set også nok. Formodentlig mere end nok, hvis der skal arbejdes ned i dybden af samfundet. Rygterne går, at vi senere hen får et rigtigt socialministerium tilbage. Og det er der brug for sagligt, menneskeligt og politisk set. Der er brug for et ministerium, som tør vedkende sig også at være et "smerteministerium", hvis politiske chef tager den til enhver tid rådende sociale elendighed alvorligt og går ind i den med grundig faglighed, politisk ordentlighed og vidsynet fantasi.

Fattigdommen vokser markant i Danmark. Fra 2001 til 2006 var der en stigning på 26%, det svarer til 55.000 personer flere, der lever i fattigdom ifølge en nyudkommet rapport fra arbejderbevægelsens erhvervsråd. Samtidig bliver flere og flere langtidsfattige. Stigningen er faktisk på 50 % i perioden fra 2001 til 2006. Det er snart det værste, for langtidsfattigdom er så godt som umulig at komme ud af.

Rådet for socialt udsatte offentliggjorde d. 8. april rapporten "Personer og familier med de laveste ydelser som forsørgelsesgrundlag". Den viser, at 70.000 personer i kortere eller længere tid har modtaget de laveste sociale ydelser i perioden 2004-2007. Desuden har 52.000 børn og 13.000 andre voksne været berørt af dem. Alt i alt: 135.000 børn og voksne.

Det er værd at bemærke, at mennesker med anden etnisk baggrund end dansk er overrepræsenteret blandt dem, der forsøger at overleve på de laveste ydelser. Ydelserne ligner en straffeforanstaltning. De forkynder, at udsatte grupper ikke skal tro, de er noget, og da slet ikke at de er noget værd.

Den samme rapport fortæller, at blandt de 20-29 årige som fik introduktionsydelse i 2004, var 17% uden kendt forsørgelsesgrundlag i 2007. Det er væmmelig viden, fordi det kan betyde, at de unge ikke længere omfattes af det offentlige tilbud om uddannelse og beskæftigelse. De ryger ganske enkelt ud af systemet. Hvor er de henne og hvad foretager de sig? Kriminalitet måske? Jo, det er ikke utænkeligt for nogens vedkommende. Men det klarer vi jo bare ved strengere straffe!

Efterhånden er velfærdssamfundet nået ud over den yderste grænse for social anstændighed. Vi håber og tror på, at en rigtig socialminister kan skabe social velfærd for de udsatte. Det er på høje tid.

Bjarne Lenau Henriksen

Maskinel Magasinpost
Id-nr. 42361

Afsender:
Kirkens Korshær
Nikolaj Plads 15
1067 København K.